

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ**

Костюк Юлія Олегівна

УДК 657

**ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА
(НА ПРИКЛАДІ КП «ВОДОКАНАЛ-СЕРВІС»)**

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»

Тернопіль – 2019

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Білоус Ольга Степанівна
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя;

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту

О.С. Білоус

Захист відбудеться “26” грудня 2019 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні екзаменаційної комісії за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2, ауд. 24.

З дипломною роботою за ОКР «Магістр» можна ознайомитись на кафедрі бухгалтерського обліку і аудиту Тернопільського національного технічного університету за адресою: 46000, м. Тернопіль, вул. Танцорова 2.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Проблеми обліку господарських засобів підприємств житлово-комунальної сфери в умовах реформування економіки набувають особливої актуальності в зв'язку з потребою отримання інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної і достовірної інформації про стан і ефективність використання виробничих запасів, грошових коштів та поточної дебіторської заборгованості, основних засобів й нематеріальних активів. Система їх обліку, яка склалася, не задовольняє вимоги ринку, умови функціонування значно розширюють коло операцій, що проводяться з господарськими засобами підприємства: купівля-продаж, страхування, приватизація, реалізація інвестиційних проектів.

Вивчення опублікованих наукових праць і діюча практика господарської діяльності підприємств свідчать про те, що в бухгалтерському обліку, аналізі та контролі ефективності використання господарських засобів підприємства є цілий ряд принципово важливих проблем, які потребують нових досліджень.

Проблеми обліку господарських засобів підприємства є предметом особливої уваги економічної науки. Великий внесок в розробку теоретичних основ і методологічних підходів до проблеми обліку господарських засобів і їх використання внесли провідні вчені-економісти: М.Т.Білуха, В.Г.Гетьман, М.Я.Дем'яненко, В.П.Завгородній, Г.Г.Кірейцев, А.М.Кузьмінський, В.Г.Линник, Ю.Я.Литвин, В.Б.Моссаковський, М.Ф.Огійчук, В.Ф.Палій, Г.М.Підлісецький, П.Т.Саблук, В.В.Сопко, Л.К.Сук та інші вчені.

Проте актуальними залишаються проблеми теоретичного і практичного характеру, наприклад щодо використання таких економічних категорій, як “товарно-виробничі запаси”, “грошові кошти”, „ дебіторська заборгованість”, “основний капітал”. Тому в умовах реформування економіки постає питання: яка категорія більш повно відповідає новому економічному середовищу?

Поряд з розкриттям сутності цих категорій, на нашу думку, особливо актуальним є дослідження проблеми аналізу та контролю господарських засобів підприємств житлово-комунального господарства.

Актуальність проблеми, недостатній ступінь її дослідженості стосовно сучасних потреб економіки, наявність багатьох дискусійних питань зумовили вибір теми, визначили її логіку і мету дослідження.

Мета і задачі дослідження. Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій з удосконалення організації обліку господарських засобів підприємства.

Для досягнення цієї мети в роботі поставлені і розв'язані такі завдання:

- визначити економічну суть оборотних та необоротних активів і особливості їх відтворення в умовах формування ринкових відносин;
- дослідити стан діючої класифікації і оцінки оборотних та необоротних активів та виявити можливість її уточнення;
- з'ясувати стан обліку господарських засобів підприємства і виявити його недоліки;

- виявити можливості та розробити пропозиції щодо удосконалення форм первинних документів і бухгалтерських реєстрів з обліку наявності та використання господарських засобів підприємств житлово-комунального господарства.

Предмет і об'єкт дослідження. Предметом дослідження є теоретичні і практичні напрямки покращення обліку господарських засобів житлово-комунального господарства та можливості використання облікової інформації в умовах розвитку ринкових відносин.

Об'єктом дослідження є господарські операції та процеси з організації обліку КП «Водоканал-Сервіс».

Методика дослідження. Теоретичну та методичну основу дослідження склали наукові розробки вітчизняних і зарубіжних економістів з обліку і аналізу господарських засобів підприємства, законодавчі та нормативні акти України, інструктивні матеріали, що регламентують порядок обліку та контролю господарських засобів підприємств житлово-комунального господарства. У процесі дослідження використовувались дані бухгалтерської і статистичної звітності КП «Водоканал-Сервіс».

Вирішення поставлених завдань досягнуто на основі застосування загальнонаукових методів абстракції, аналізу і синтезу та традиційних методів (групування, порівняння, вибіркового методу). Обробка інформації здійснювалась за допомогою ПЕОМ.

Практичне значення одержаних результатів. Практична цінність дослідження полягає в розробці рекомендацій по впровадженню більш досконалої методики обліку господарських засобів, що буде сприяти раціональному і ефективному їх використанню та більш точному визначенню результатів фінансово-господарської діяльності підприємств житлово-комунального господарства.

Пропозиції та рекомендації, наведені в роботі, сприятимуть подальшому удосконаленню бухгалтерського обліку господарських засобів підприємства, підвищенню його аналітичності, оперативності, зниженню трудомісткості облікових робіт; дозволять вчасно формувати необхідну для різноманітних користувачів інформацію про стан та використання майна підприємства.

Обсяг і структура дипломної роботи. Робота складається із вступу, шести розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету і задачі дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі “Теоретичні основи побудови системи обліку господарських засобів підприємства” зосереджено основну увагу на суті та значенні оборотних активів в господарській діяльності підприємства. Визначено поняття та значення необоротних активів.

У другому розділі – “**Організація обліку на підприємствах житлово-комунального господарства**” визначено особливості обліку у ЖКГ. Досліджено калькулювання тарифів на послуги з водопостачання та водовідведення та вВідображення основних об’єктів обліку в ЖКГ.

У третьому розділі – “**Інформаційне забезпечення аналізу та аудиту на підприємствах ЖКГ**” оцінено інформаційно-методичне забезпечення аналітичного процесу. Розкрито мету, завдання, нормативно-правове, інформаційне забезпечення та етапи аудиту підприємств ЖКГ.

У четвертому розділі – “**Діагностика стану господарських засобів КП «Водоканал-сервіс»**” здійснено аналіз обсягу та структури оборотних активів. Проаналізовано співвідношення темпів зміни чистого доходу, прибутку та господарських засобів КП «Водоканал-сервіс».

У п’ятому розділі – “**Обґрунтування ефективності використання господарських засобів КП «Водоканал-сервіс»**” проаналізовано показники використання необоротних активів КП «Водоканал-сервіс» та використання оборотних активів КП «Водоканал-сервіс».

У шостому розділі – “**Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях**” оцінено стан охорони праці на підприємстві, а також оцінено забезпечення захисту цінного унікального обладнання об’єкта (цеху) від впливу ударної хвилі ядерного (техногенного) вибуху.

ВИСНОВКИ

У результаті написання дипломної роботи розглянуто та узагальнено організаційно-методологічні аспекти обліку, аналізу і аудиту на підприємствах житлово-комунального господарства, що призвело до отримання наступних результатів:

У процесі дослідження нами з’ясовано основні передумови розвитку ЖКГ. Відповідно, основними шляхами є удосконалення наступних складових економічної політики підприємства: цінової та тарифної політики; підвищення якості послуг; створення інституту відповідальних власників; політики соціального захисту; фінансово-стабілізаційної політики; системи управління; нормативно-законодавчої бази тощо.

Особливістю, яка безпосередньо впливає на підгалузь водопостачання та водовідведення – монопольний характер у процесі надання таких послуг. Тобто впливати на зменшення вартості наданих послуг споживачами є практично неможливим.

Отже, основною проблемою у процесі взаємовідносин суб’єктів надання послуг та споживачів є заборгованість, яка виникає у наслідок встановлення високих тарифів підприємствами ЖКГ та, з іншої сторони, несплатою за отримані послуги з водопостачання та водовідведення споживачами таких послуг. Тому, вважаємо, що основним в даному процесі є знаходження балансу між виробниками та споживачами послуг.

Зазначимо, що у 2018 році найбільшу вагу у складі необоротних КП «Водоканал-сервіс» займали основні засоби — 51,3 %.

У 2017 та 2016 роках необоротні активи підприємства на 50% та 49,9% були сформовані основними засобами, на 50% та 50,1% довгостроковими фінансовими інвестиціями.

Щодо динаміки необоротних активів, то їхня вартість мала тенденцію до зростання у 2018 році порівняно із 2017 - на 195 тис. грн. або 5,8%, а у 2017 році порівняно із 2016 – до зниження на 101 тис. грн. або 2,9%.

Вартість довгострокових фінансових інвестицій впродовж 2016-2018 років не змінилась і становить 3384 тис. грн.

Частка оборотних активів у загальному обсязі активів КП «Водоканал-сервіс» у 2016 році склала 30,7%, у 2017 році – 33,8%, у 2018 році – 40,7%, а необоротних відповідно: у 2016 році – 69,3%, у 2017 році – 66,2%, у 2018 році – 59,3%.

Ріст оборотних активів у 2018 році порівняно із 2017 роком на 6,9% та у 2017 році порівняно із 2016 роком на 3,1%, в цілому, свідчить про позитивні зміни в складі активів КП «Водоканал-сервіс».

Структура оборотних активів за 2016-2018 роки зазнала деяких змін. Матеріальні складають 48%, 51,7 % та 61,4% вартості активів. Збільшення питомої ваги запасів свідчить про зростання потенціалу.

47%, 43,8% та 38,4% оборотних активів відволікається на кредитування споживачів послуг, що свідчить про вилучення цієї частини поточних активів з обороту. Значний обсяг і сума дебіторської заборгованості підвищує вимоги до її якості. Результатом зниження дебіторської заборгованості у 2017 та 2018 роках є зростання обсягу матеріальних запасів. У 2018 році грошові активи знизилися на 148 тис. грн. і склали лише 0,2 % вартості всіх оборотних активів.

Розглядаючи в динаміці показники узагальнені в таблиці 4.2, можна відмітити, що загальна вартість майна КП «Водоканал-сервіс» збільшилася у 2017 році та 2018 році на 203 тис. грн. і на 1515 тис. грн. відповідно порівняно із попередніми роками.

Необоротні активи у 2017 році за абсолютною сумою зменшилися на 173 тис. грн. Таке зниження обумовлене вибуттям основних засобів. У 2017 році вартість їх зменшилась на 101 тис. грн. , що зумовлено вибуттям застарілого обладнання.

За 2017 рік оборотні активи зросли на 381 тис. грн. або на 8%. Темпи росту оборотних активів вищі, ніж необоротних. За 2018 рік поточні активи збільшились на 1320 тис. грн. Темпи росту поточних активів у 2016 році вищі, ніж необоротних. Це позитивна тенденція, що визначає прискорення оборотності активів.

Величина оборотних активів КП «Водоканал-сервіс» у 2017 році зросла на 381 тис. грн., а у 2018 році – на 1320 тис. грн.. порівняно із попереднім роком. Такий ріст у 2017-2018 роках з однієї сторони, може свідчити про зростання обсягу наданих послуг.

У 2017 році позитивним є той факт, що темпи росту обсягів реалізованих послуг перевищують темпи росту поточних активів на 10%. Це позитивна динаміка в діяльності підприємства. У 2018 році темпи росту

оборотного капіталу перевищують темпи росту обсягу реалізованих послуг на 12%, що оцінюється негативно, що означає зниження ефективності управління капіталом. Оцінюючи абсолютну і структурну динаміку оборотного капіталу КП «Водоканал-сервіс», необхідно брати до уваги наступне: ріст запасів у 2018 та 2017 роках може свідчити про різнопланові тенденції. Для однозначного висновку про причини зміни структури активів необхідно детально аналізувати статті балансу.

За 2018 рік фондівдача КП «Водоканал-сервіс» зросла на 0,76 грн., у 2017 році – на 0,91%. Рентабельність основних засобів у 2018 році зросла на 18,6% %, у 2017 році порівняно із 2016 роком - на 18,4 %.

Загалом КП «Водоканал-сервіс» має високі показники фондівдачі. Перший і другий показник зросли у 2018 році на 57% та 50% відповідно.

У 2018 році зменшилась тривалість знаходження капіталу КП «Водоканал-сервіс» у дебіторській заборгованості, запасах, що свідчить про скорочення тривалості циклу зберігання їх на складі, можливу розширення ринків збуту, високу купівельну спроможність споживачів, помірну собівартість та ритмічність відвантаження готової продукції.

АНОТАЦІЯ

Костюк Ю.О. Особливості бухгалтерського обліку та аудиту на підприємствах житлово-комунального господарства (на прикладі КП «ВОДОКАНАЛ-СЕРВІС»). – Рукопис.

Дипломна робота за спеціальністю 071 - Облік і оподаткування. – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2019.

У дипломній роботі проведено дослідження розвитку системи обліку в житлово-комунальному господарстві в умовах ринкової трансформації галузі. Уточнено із застосуванням системного підходу склад системи бухгалтерського обліку, принципи та об'єкти обліку.

Розглянуто методичні підходи до обліку активів, зобов'язань, витрат і доходів підприємств житлово-комунального господарства, запропоновано подальшу стандартизацію зобов'язань у частині цільового фінансування.

Запропоновано удосконалення обліку в житлово-комунальному господарстві на основі застосування сучасних комп'ютерних технологій та удосконалення податкового обліку й інтеграції його в єдину систему з бухгалтерським.

Ключові слова: система бухгалтерського обліку, житлово-комунальне господарство, активи, капітал, зобов'язання, витрати, доходи.

ANNOTATION

Kostyuk Y.O. Features of accounting and auditing at the enterprises of housing and communal services (on the example of KP "VODOKANAL-SERVICE"). - Manuscript.

Thesis on specialty 071 - Accounting and taxation. - Ivan Puliuyi Ternopil National Technical University. - Ternopil, 2019.

In the diploma work the research of development of the accounting system in housing and communal services in the conditions of market transformation of the branch is carried out. Using the systematic approach, the composition of accounting system, principles and objects of accounting are specified.

Methodical approaches to accounting for assets, liabilities, costs and income of housing and utilities enterprises are discussed, and further standardization of commitments regarding targeted financing is proposed.

Improvement of accounting in housing and communal services on the basis of application of modern computer technologies and improvement of tax accounting and its integration into a single system with accounting is offered.

Keywords: accounting system, housing and communal services, assets, capital, liabilities, expenses, income.